

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Terugkoppeling van het Benen op Tafel
gesprek over de participatie in het fysieke
domein

DATUM
8 april 2024
Verz.: 08-04-2024

BIJLAGEN
2

BEHANDELD DOOR
A (Anhilde) Jong, de

TELEFOONNUMMER
043 350 4005

ONZE REFERENTIE
2024.01191

E-MAILADRES
Anhilde.de.jong@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Op woensdagavond 13 maart jl. organiseerden we de Benen op Tafelsessie over de evaluatie van de participatieafspraken in het fysieke domein. Voor de raadsleden van de domeinen Algemene Zaken en Fysiek. Een goed verlopen sessie, waarin we een open en constructief gesprek hadden over de uitgevoerde evaluatie. En over suggesties om de participatie verder te verbeteren. Graag informeer ik ook de raadsleden die niet aanwezig waren kort over dit gesprek!

Evaluatie participatie(leidraad) bij ruimtelijke ontwikkelingen

Aan de hand van de evaluatie van drie praktijkcasussen (Tongerseweg, Calvarieklooster en COA Mariënwaard) en een evaluatie over het gebruik van de [participatieleidraad ruimtelijke ontwikkelingen](#), bespraken we de participatie in het fysieke domein. En hoe we dit verder kunnen verbeteren. Wat als rode draad naar voren komt is het belang van:

- Goed en duidelijk verwachtingsmanagement over de vorm van de participatie, de positie van participatie bij de uiteindelijke besluitvorming, de rol van de gemeente en de planning en procedures van het project en de besluitvorming
- Transparantie en terugkoppeling over de opgehaalde participatie resultaten, en de motivering om delen hiervan wel of niet over te nemen in het besluit
- Aanwezigheid van de gemeente bij (één van) de participatiemomenten bij grotere projecten om vragen en toelichting te kunnen geven over het proces van besluitvorming én om snel te kunnen schakelen op eventuele gevoeligheden of onduidelijkheden

Maar ook het realisme bij participatie: het is helaas geen wondermiddel met garanties op een compromis en volle tevredenheid, wél is het een belangrijk onderdeel van de belangenafweging om te komen tot zorgvuldige besluitvorming. En kan een goed uitgevoerd participatietraject bijdragen aan de kwaliteit van de plannen, de betrokkenheid en de samenwerking tussen de overheid en de maatschappij.

Met betrekking tot de participatieleidraad kan de gebruiksvriendelijkheid verbeterd worden, voor zowel onze eigen collega's als voor initiatiefnemers en belanghebbenden. Dit heel kort in een notendop, voor de evaluaties en meer toelichting verwijs ik graag naar de presentatiesheets in bijlage 1.

DATUM
8 april 2024

Verbeteren van de participatieleidraad, werkafspraken én gebruiksvriendelijkheid

Deze rode draad en de verbetersuggesties worden verwerkt in de participatieleidraad ruimtelijke ontwikkelingen. Daarin nemen we ook de afspraak op om als gemeente aanwezig te zijn bij (één van) de participatiemomenten bij grotere projecten én de afspraak om bij onvoldoende participatie als gemeente eerder de afweging te maken om de initiatiefnemer hierin te helpen.

Om de gebruiksvriendelijkheid van de participatieafspraken voor zowel belanghebbenden, initiatiefnemers als onze collega's te verbeteren, werken we aan een (digitale) checklist en een dashboard om meer hulp, richting en voorbeelden te geven. Dit doen we in combinatie en samenwerking met het verbeteren van het gebruik van de [Maastrichtse Aanpak Participatie](#), het gemeente brede overkoepelend participatiebeleid.

Daarnaast is speciaal voor belanghebbenden de [folder over participatie bij ruimtelijke ontwikkelingen](#) gemaakt (ook bijgevoegd als bijlage 2). Hierin vinden belanghebbenden informatie over hun positie in het participatietraject en de besluitvormingsprocedures, en wat zij hierbij van de gemeente en de initiatiefnemer mogen verwachten. Deze folder is op goed advies van uw raad (de motie van SPM) opgesteld. De folder is sinds begin februari online beschikbaar, initiatiefnemers worden hierin hun contact met ons op gewezen, en de folder is ook onder de aandacht gebracht bij de [informatiebijeenkomst over de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouw](#) op 7 februari jl..

Ik hoop u op deze manier geïnformeerd te hebben over de manier waarop we samen werken aan het blijvend verbeteren van de participatie in het fysieke domein.

Hoogachtend,

Frans Bastiaens,
Wethouder Stedelijke Ontwikkeling, Cultuur, Veerkrachtige Wijken en Ouderenbeleid

Evaluatie Participatieafspraken Fysiek Domein

Benen op Tafel gesprek, 13 maart 2024

Gemeente Maastricht

Foto: Fred Berghmans
afbeelding: Gemeente.nu

Wat gaan we doen?

Overzicht van participatieafspraken Fysiek Domein

- Participatiekader, leidraad
- Mondelinge afspraken

Evaluatie van participatie

- Leidraad
- 3 casussen: Tongerseweg, Calvarieklooster, COA Mariënwaard
- Mondelingen afspraken

Afgelopen februari 1^e deel: update uitvoering participatieverordening

- Bijpraten / evaluatie a.d.h.v. 3 casussen van overheidsparticipatie

Overzicht van de participatieafspraken in het Fysiek Domein

Visie, kaders en middelen

Maastrichts Participatiekader

Praktische uitwerkingen
(binnen de kaders)

Uitwerking in ruimtelijk
domein

Participatieleidraad voor
ruimtelijke ontwikkelingen

Juridische verankering

Participatieverordening

Aanvullende afspraken in Domein Fysiek:

1

Evaluatie van participatie en uitkomst,
3 casussen

2

Evaluatie & optimalisatie gebruik van
participatieleidraad

3

Vaker aanwezig bij bijeenkomsten,
gevoelige/grote projecten

4

Raad eerder informeren over 'gevoelige'
ontwikkelingen,
mondeling in Domein Fysiek

1

Evaluatie casus Reconstructie Tongerseweg

Vormen van participatie

- Digitale kaart waar alle geïnteresseerden ideeën konden plaatsen
- Informatieavond georganiseerd door de gemeente
- Informatieavond georganiseerd door de Vereniging Tongerseweg Veilig
- Werkgroep, met 17 aanmeldingen
- Digitale participatieronde en peiling over de varianten
- Digitale participatieronde over definitief ontwerp
- Updates via het Buurtblad Wolder

Evaluatie van participatie

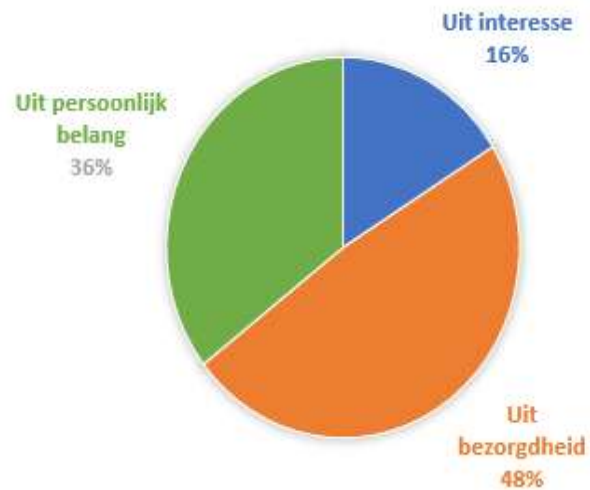
- Enquête via huis-aan-huis brief bewoners/ondernemers
- Aanvullende vragen via mail aan de werkgroep

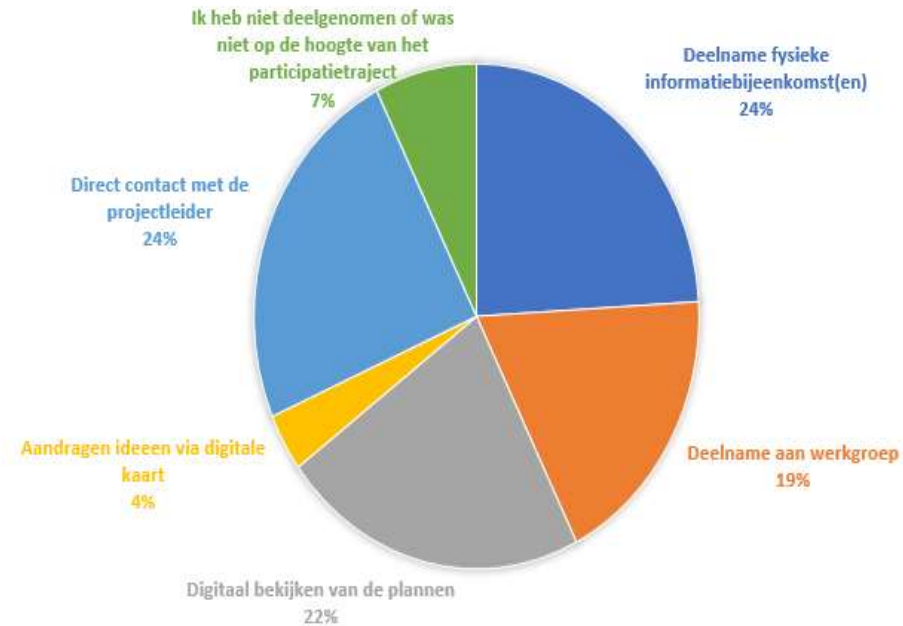
BETREKKEN • VERBINDEN • ACTIVEREN

Tongerseweg: evaluatie deelname en duidelijkheid van participatietraject

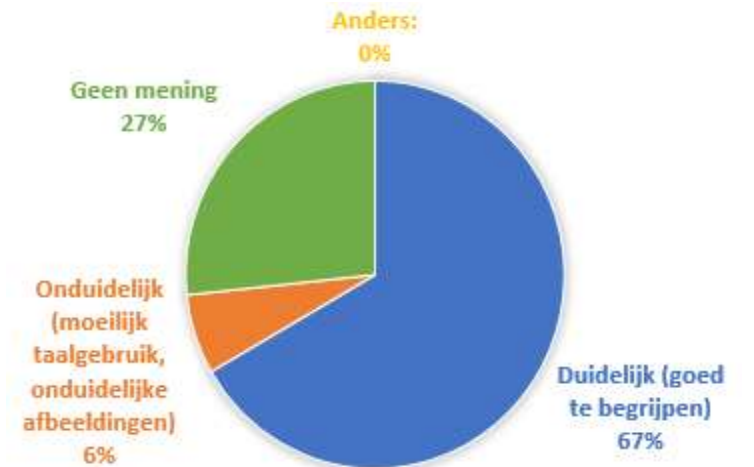
Reden van deelname

Vorm van deelname

Duidelijkheid

Tongerseweg: uitkomst enquête (21 reacties)

“Wat ging er volgens u goed?”

- Communicatie
- Betrekken van bewoners, luisteren en ruimte geven voor standpunten
- Goede onderbouwing bij wel of niet overnemen van ‘participatie-uitkomst’
- Betrokkenheid

..4 (van de 21) mensen geven aan: “niets”

“Wat kan er beter?”

- Bepaalde groepen/belangen/onderdelen teveel aandacht gekregen
- Duidelijker aangeven dat eindbeslissing bij gemeente ligt
- ‘onafhankelijke’ procesbegeleider (i.p.v. projectleider)

Tongerseweg: uitkomst mailing werkgroep (10 reacties)

- **Doel en verwachtingen bijeenkomsten duidelijk?**
 (voor 1 persoon deels onduidelijk)
- **Goede terugkoppeling van de bijeenkomsten?**
 (1 persoon vond van niet)
- **Optimaal gebruik gemaakt van de kennis en energie van de bewoners?**
  (2 personen vinden van niet)
- **Meer invloed gehad door deze participatie / bijeenkomsten?**
 (1 persoon vond van niet)
- **Ander beeld van de gemeente gekregen?**

50% 'ja': bereidheid om te luisteren, serieuze dialoog en terugkoppeling

1

Evaluatie casus Calvarieklooster (lopend, daarom 'tussentijdse' interne evaluatie)

Start van het traject lag vóór vaststelling van de participatieleidraad (en –beleid en –verordening)

Vormen van participatie

- Bijeenkomst georganiseerd door initiatiefnemer
- Wettelijke vormen zoals zienswijzen bij ontwerp-besluit
- Gesprek met wethouders n.a.v. zienswijzen
- Raad geïnformeerd via RIB's en via domeinvergadering

Evaluatie van participatie

- Interne tussentijdse evaluatie, want het traject loopt nog

1

‘Problematiek’ en leerpunten

Problematiek

- Vragen bij de ‘juistheid’ van de wettelijke procedure (rechtbank oordeelde dat die correct is)
- Verantwoordelijkheid voor participatie bij de initiatiefnemer, welke rol als gemeente?
- Vormvrijheid van de participatie: omwonenden waren hier niet tevreden over

Leerpunten

- Aanwezigheid van de gemeente bij participatie-bijeenkomsten van de initiatiefnemer
- Verwachtingsmanagement en duidelijkheid over de mogelijkheden bij de participatie én ook de gemeentelijke mogelijkheden
- Transparantie over wettelijke procedures en mogelijkheden voor omwonenden, bij o.a. zorgen of ontevredenheid
- Verslaglegging van gesprekken met bestuur, partners, omwonenden, etc.
- Een vaste casemanager als contactpersoon voor de initiatiefnemer

1

Evaluatie casus COA Mariënwaard

- Tijdelijke noodopvang (3 maanden) van 80 vluchtelingen in voormalig schoolgebouw Don Bosco, Mariënwaard 51
- Geen participatie over OF het gaat gebeuren, wel over HOE rekening gehouden kan worden met zorgen of aandachtspunten van de omgeving
- Via:
 - Brieven (huis aan huis)
 - 1 op 1 gesprekken met omwonenden en partijen uit de omgeving
 - Klankbordgroep voor omwonenden en partijen
 - Opvanglocatie 24/7 telefonisch bereikbaar
 - Locatiemanager

BETREKKEN • VERBINDEN • ACTIVEREN

1

Ervaringen

- 1^e gesprekken en huis-aan-huis positief ervaren, bij zorgen of vragen meteen op geschakeld en teruggekoppeld → opstarten klankbordgroep
- Even sprake van protest, maar in constructief gesprek met de wethouders opgelost
- Afspraken / oplossing gezocht voor zorgen uit de klankbordgroep
- Rustig verloop van de opvang, mede dankzij klankbordgroep en locatiemanager

2

Evaluatie en optimalisatie Participatieleidraad Ruimtelijke ontwikkelingen

- informatiebijeenkomsten collega's & intern handboek
- consequente toepassing in omgevingsoverleg: 1^e contact, omgevingstafels en verslag

Evaluatievragen (inventarisatie bij Vergunningverleners/casemanagers, Projectleiders & Planjuristen)

1. Bekendheid, duidelijkheid en gebruik v/door initiatiefnemers?
2. Ervaringen met transparante en tijdige terugkoppeling op participatie-uitkomst?
3. Toepassen van verwachtingsmanagement en gebruik van de juiste termen?
4. Afspraak om eerder te helpen bij gevoelige/grote projecten, wat zijn daar de ervaringen mee?

Participatieleidraad: uitkomst van de evaluatie

“Bekendheid, duidelijkheid en gebruik v/door initiatiefnemers?”

- In veel gevallen proactieve aanpak van initiatiefnemers, vanwege “draagvlak”
 - Grote projecten huren veelal bureaus in
- Maar nog niet altijd: ‘praktische bezwaren’ zoals kosten en tijd, en ook: ‘waar ligt de grens met ingaan op wensen?’
 - In dat geval ‘aandringen’ en ‘(politiek)opschalen’
- Spanningsveld: moment van ‘naar buiten gaan’
- Leidraad helpt in transparantie en ‘uitlegbaarheid’ over waarom en vorm van participatie
- Bij procedures bestemmingsplan en vergunningverlening wordt vrijwel altijd gewezen op participatiebeleid
 - Bij projecten gebeurt dit nog niet altijd consequent

Participatieleidraad: uitkomst van de evaluatie

“Ervaringen met terugkoppeling participatie-uitkomst?”

- Belang van terugkoppeling wordt onderschreven en uitgevoerd
 - Mondeling, en m.n. via verslaglegging
- Juist bij afwijken van bestemmingsplan of niet overnemen van (delen van de) input is goede terugkoppeling cruciaal, daar is verbetering mogelijk (in participatietraject en motivering bij besluit)
- Vooral positieve reacties van participanten, maar soms afhankelijk van de uitkomst/inhoud
 - bij ontevredenheid over de uitkomst lijkt er meer ontevredenheid over (manier van) terugkoppeling

Participatieleidraad: uitkomst van de evaluatie

“Verwachtingsmanagement en juiste termen?”

- Verwachtingsmanagement blijft punt van aandacht
 - Risico op verschuiving tijdens traject
 - Blijvend risico op ‘misinterpretatie’: daarom duidelijker zijn dan je denkt dat nodig is
- Gebruik van juiste termen wordt nog niet overal consequent toegepast
- Meerwaarde van participatieplan aan de voorkant

“Eerder te helpen bij grote/gevoelige projecten?”

- Nog niet vaak voorgekomen (behalve ‘naderhand corrigeren’)
- 1 x voorgekomen vanwege twee projecten/initiatiefnemers gelijktijdig in één buurt; dat gaf veel verwarring, daarom was bijspringen nodig

3 Vaker aanwezig bij participatiebijeenkomsten (van initiatiefnemers, bij gevoelige/grote projecten)

- wordt goed uitgevoerd (bij de gevoelige /grote projecten)
 - Wordt meer gedaan dan ‘afgesproken’
 - Door m.n. vergunningverleners, stadsdeelregisseurs
- onze aanwezigheid wordt als prettig ervaren door initiatiefnemer en aanwezigen
 - Soort “neutrale scheidsrechter”
 - Krijgen vaak vragen over verder proces en procedure
- onze aanwezigheid lijkt (gelukkig) geen invloed te hebben op uitkomst
- nadrukkelijk als onafhankelijk toehoorder
- levert ons eerder inzicht in potentiële gevoeligheden, kunnen sneller schakelen ook richting bestuur
- in de evaluatie wordt aangegeven dat het goed is om tenminste op één van de momenten aanwezig te zijn (bij de gevoelige / grote projecten)

4

Raad eerder informeren over ‘gevoelige’ ontwikkelingen

- Opgepakt via mondelinge toelichting Domein Fysiek
 - bijv. Dokter Bakstraat, Brusselsestraat
- ‘Balanceren tussen’:
 - Té pril: komt mogelijk geen vervolg of uitvoering op
 - Gevoeligheid van projecten (concurrentie, speculatie, etc.)
 - Ondanks ervaring kan inschatting over (niet) ‘gevoeligheid’ achteraf anders blijken

Participatieleidraad: conclusies

Verbeteringen aan (materiaal bij) de Participatieleidraad

- Opnemen afspraken over ‘vaker aanwezig als toehoorder’ en ‘eerder helpen’ bij grote en gevoelige projecten
- Gebruik van juiste termen vertalen naar de participatieleidraad en de voorbeelden en hulpmiddelen daarin (staat nu alleen in het participatiekader)
- Benadrukken belang van één contactpersoon voor de initiatiefnemer én verslaglegging
- Verduidelijken van het participatieverslag voor initiatiefnemers, opstellen ‘checklist’ voor het beoordelen van participatieverslagen

Verbeteringen voor het toepassen van de Participatieleidraad

- Nieuwe interne en externe communicatie (versie) van de leidraad (na 2e deel van de evaluatie)
- Flyer Participatie voor Belanghebbenden (n.a.v. motie, gerealiseerd)
- Opnieuw bevestigen van werkafspraken

Bedankt!

BETREKKEN • VERBINDEN • ACTIVEREN

Hoe kan ik meepraten over een project in mijn buurt?

Plannen in de leefomgeving en participatie – hoe en wat

Iemand in uw omgeving wil een project beginnen.

Bijvoorbeeld iets bouwen of verbouwen.

Deze persoon noemen we een initiatiefnemer.

De gemeente Maastricht dringt er bij initiatiefnemers op aan om over die plannen in gesprek te gaan met omwonenden en andere betrokkenen. Om meningen, ideeën en zorgen op te halen en mee te nemen in het project. Het betrekken van anderen bij de ontwikkeling van projecten en plannen heet participatie. Als gemeente vragen wij de initiatiefnemer om betrokkenen te informeren over het participatieproces. Over wat u van de initiatiefnemer mag verwachten, de rol van de gemeente en, heel belangrijk, over hoe u uw standpunt over het project kunt delen. Deze folder is daar een hulpmiddel bij.

Participatie en vergunning

hoe verhoudt het zich tot elkaar?

Voor veel plannen of projecten heeft de initiatiefnemer om het project te kunnen uitvoeren van de gemeente een omgevingsvergunning nodig. De initiatiefnemer vraagt die vergunning aan bij de gemeente.

- In de aanvraag moet de initiatiefnemer melden of en zo ja hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij het plan betrokken zijn.
- In de aanvraag moet de initiatiefnemer ook de resultaten van die participatie vermelden.
- Tenslotte moet de initiatiefnemer ook melden of het project/plan wordt aangepast naar aanleiding van de participatie.

De gemeente betreft alle informatie bij de beoordeling van de aanvraag. Wanneer de gemeente constateert dat de participatie niet volgens ons [participatiebeleid](#) is gegaan, in andere woorden onvoldoende is, vragen wij de initiatiefnemer opnieuw aan participatie te doen voordat we de aanvraag afhandelen.

Wat is de rol van de gemeente?

Maastricht is een stad van verbondenheid. Dat is de reden waarom we als gemeente graag zien dat een initiatiefnemer die een plan of project wil starten, zo vroeg mogelijk in gesprek gaat met de omwonenden en andere betrokken personen en organisaties. Ook als de gemeente zelf initiatiefnemer is! Hier adviseren we de initiatiefnemer over en afhankelijk van de omvang en het type project, werken we hier als gemeente ook in mee. Maar de verantwoordelijkheid voor het participatieproces ligt bij de initiatiefnemer.

De gemeente neemt het participatieproces niet over

Wel hebben we de afspraken over participatie opgeschreven in ons [participatiebeleid](#). Daarin vindt u wat wij verwachten van de initiatiefnemer.

We zien 3 niveaus van participatie:

- Meepraten
- Samenwerken
- Meebeslissen

Informeren zien wij als de basis. Dat moet altijd.

Participatie betekent niet dat alles geregeld kan worden

Participatie helpt wel om betere plannen te maken. En door te laten zien welke afwegingen er gemaakt worden, worden keuzes begrijpelijk. Welke personen of organisaties betrokken worden, verschilt van project tot project. Uitgangspunt is dat de initiatiefnemer aan het eind van het participatieproces de meningen, standpunten en belangen van anderen zo goed mogelijk in beeld heeft en ook meldt wat ermee gedaan wordt.

Principeverzoek, niet verplicht, wel handig

Vaak betreft een initiatiefnemer de gemeente bij projecten voordat de vergunningaanvraag wordt ingediend. Dan kunnen we meedenken met een initiatiefnemer. Bijvoorbeeld over de wenselijkheid van een plan en hoe betrokken

personen en organisaties gehoord kunnen worden. Initiatiefnemers kunnen daarvoor een principeverzoek indienen. Als gemeente zien we dat graag omdat we zo initiatiefnemers én ook bewoners en belanghebbenden in een vroeg stadium kunnen bijstaan.

De gemeente publiceert zowel vergunningaanvragen als verleende vergunningen

Deze informatie is openbaar beschikbaar via [de website "officiële bekendmakingen"](#).

U kunt hier selecteren op uw eigen buurt en u ook aanmelden voor een mailing om automatisch berichten over vergunningen in uw buurt te ontvangen.

Wat kan ik nadat de vergunning verleend is?

Op de meeste vergunningaanvragen wordt binnen 8 weken een besluit genomen door de gemeente. Na zo'n besluit heeft u altijd, als u 'belanghebbende' bent, de mogelijkheid erop te reageren. Bijvoorbeeld als u het er niet mee eens bent. Dan kunt u [bezwaar maken](#). Let op: Participatie vooraf is dus geen vervanger van de wettelijke mogelijkheden tot inspraak. Die blijven bestaan. Daar verandert niets aan.

Op basis van de reacties heroverweegt de gemeente haar besluit en legt uit waarom zij haar besluit wel of niet aanpast. Als u het niet eens bent met de beslissing op uw [bezwaar](#) dan kunt u beroep instellen bij de rechtbank Limburg en daarna hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Soms is de procedure uitgebreider

Bij sommige vergunningaanvragen wordt eerst een ontwerpbesluit genomen. Dit wordt dan ook bekendgemaakt en 6 weken ter inzage gelegd, zodat u desgewenst het besluit kunt bekijken. U kunt hier via een zienswijze uw reactie op geven. Bij het definitieve besluit wordt dan een reactie gegeven op uw zienswijze. Bij de uitgebreide voorbereidingsprocedure is er geen mogelijkheid om [bezwaar te maken](#), maar kunt u, als u het niet eens bent met het besluit beroep instellen bij de rechtbank Limburg, en daarna hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Meer informatie?

Wilt u meer weten over het participatiebeleid van de gemeente en het goede gesprek met de omgeving bij ruimtelijke ontwikkelingen? Dan vindt u dat op onze website over participatie.

